

Talentov ako maku

(Nota bene; 95/2009; 04/05/2009; s.: 16; MÁRIA BULKOVÁ ; Zaradenie: 3SEKTOR)

Sú hrdí na to, že sú Rómovia

Hovorí sa, že keď Boh rozdával majetky, Rómovia spievali a tancovali. Potvrdzujú to aj nadané rómske deti z programu **Divé maky**. Vycibrený sluch a rytmus majú v krvi všetky. Bez výnimky. Pri speve, hraní na hudobné nástroje či tanci sa to však ani zďaleka nekončí. Dará sa im v športe, vo výtvarnom a dramatickom umení, aj v učení.

Pätnásťročný gymnazista Janko Deme z Klenovca robí rodičom radosť. Iné ako jednotky domov nenosí, úspešne stihne aj pár olympiád za rok. Odjakživa túži stať sa lekárom. Rovnako ako jeho nebohý strýko. Pri plnení tohto sna ale neuspeje len s usilovnosťou a silnou motiváciou.

Na všetko nevystačí ani podpora a láska rodičov. Učebnice či kurzy aj čosi stoja. Pár tisíc ročne. Pre niekoho je to zanedbateľná suma, pre iného celý majetok.

Ušitý na mieru

Pre Jankových rodičov aj rodičov ďalších talentovaných rómskych detí, ktoré nemajú možnosť rozvíjať svoje nadanie, ušilo občianske združenie **Divé maky** štipendium na mieru prostredníctvom individuálneho darcovstva. "Darcovia sa s deťmi môžu stretávať. Majú šancu vidieť konkrétneho človeka, ktorému pomáhajú, sledovať, ako sa mu darí, ako napreduje, ako sa svojej šance chytil, " hovorí Lucia Dohnalová, programová riaditeľka **Divých makov**. Darca podporuje dieťa minimálne jeden školský rok. Po roku môže svoje rozhodnutie prehodnotiť. Každé dieťa má pri rozvoji svojho nadania iné potreby, a teda aj iné výdavky. Desaťročné dieťa, ktoré chodí na základnú umeleckú školu, ani zďaleka nepotrebuje toľko prostriedkov ako dieťa, ktoré študuje na konzervatóriu v Bratislave a každý týždeň dochádza domov.

Povzbudenie je najviac

Aj medzi podporovateľmi **Divých makov** sa nájdu ľudia, ktorí nemajú veľa peňazí, ale majú chuť pomáhať. Mnohí svojich zverencov a zverenkyne pravidelne povzbudzujú na ich vystúpeniach. Jarret Schecter sa rozhodol pomáhať rómskym deťom prostredníctvom **Divých makov** po návšteve Hermanoviec.

Rómska živelnosť mu učarila, chudoba a nedostatok príležitostí ho zasiahla.

Americký fotoreportér preto začal podporovať nádejného kulturistu, šestnásťročného Vojtecha Oláha, ktorý je sluchovo postihnutý.

Odvtedy k nemu pribudli štyri ďalšie "divé maky". Jarret neraz preletí Atlantik, len aby deti pochválil. Prijal aj Vojtechovo pozvanie do relácie Pošta pre teba. "Nie je to len o tom - poslať niekomu peniaze, pre deti je podstatná aj morálna podpora a prejavenie dôvery, " zdôrazňuje Dorota Zacharová, programová koordinátorka **Divých makov**. Tie však musia prísť v prvom rade od rodičov.

Ak absentujú, práca s deťmi je náročnejšia.

"Projekt má svoje pravidlá. Keď u dieťaťa chýba vôľa navštevovať aktivity, alebo sa jeho výsledky zhoršujú, vyradíme ho z programu.

V mnohých prípadoch je na vine rodič. "

Objavujú skryté

Prípadov, keď rodičia nie sú s pôsobením dieťaťa v **Divých makoch** celkom stotožnení, je však z roka na rok menej. Zabezpečuje to aj dôkladný výberový proces. Prvé je prihlásenie dieťaťa do programu. Urobiť tak môže rodič, učiteľ alebo niekto, kto dieťa pozná a vie o jeho nadaní. Ak sa výberovej komisii zapáči, dieťa je pozvané na talentové skúšky. Tam o jeho ďalšom osude rozhodnú renomovaní umelci.

Neraz v deťoch objavajú aj ďalší talent. Ani v prípade Janka, ktorý sníva o štúdiu medicíny, tomu nebolo inak. "Prišiel ako študijný talent.

Keď ale zahrál pár skladieb na klavíri, nikto neveril, že nechce ďalej pracovať na svojom hudobnom talente.

Dnes hrá "ľavou zadnou" aj na cimbale, " prezrádza Dorota Zacharová.

Po talentových skúškach nasleduje návšteva rodín vybraných detí. Jej cieľom je okrem iného zistiť, nakoľko sú rodičia naozaj ochotní deti podporovať. U väčšiny je to jednoznačné.

Z úspechov svojich detí sa úprimne tešia a držia im palce. "Výborný je. Máme z neho veľkú radosť, " hovorí spokojne mama štrnásťročného tanečníka Igora Hunku.

Premenené šance

Radosť detí sa tým len násobí.

S maximálnym nasadením predvádzajú blízkym, čo všetko sa stihli naučiť a v čom sa zlepšili. Niekedy o malý krôčik, inokedy o míľový skok. Vďačné sú za každý potlesk, povzbudenie. A šancu, ktorú dostali, si neskutočne cenia. "Pätnásťročný huslista **Karol Daniš** cvičí aj päť, šesť hodín denne.

Až sa mu pod bradou robí modrina. Veľmi túži stať sa sólistom. Od svojho darcu dostal do daru nové husle a slák. Váži si ich a opatruje, " chváli ho Dorota Zacharová. Aj Anetka Kováčová, jedna z najznámejších "**divých makov**", sa pre svoj sen stať sa džezovou speváčkou, musela mnohých vecí vzdať. Najskôr si zvykala na odlúčenie od svojej sestry - dvojčky Moniky, ktorá študuje dizajn v Bratislave. Po odchode kamarátok, takisto "**divých makov**", ju čakala úloha zvládnuť život vo veľkom cudzom meste, akým Praha pre ňu bola, odkázaná len sama na seba. Zatiaľ sa jej zhostila bravúrne. Nie vždy je to jednoduché, ale vie, čo chce. A preto ju prekážky, ktoré ju na ceste stretnú, nevyľakajú. Radšej s nimi zabojuje.

MÁRIA BULKOVÁ FOTO: ARCHÍV **DIVÝCH MAKOV**

Nie je dôležité len poslať peniaze. Deťom pomáha aj osobný kontakt a povzbudenie.